

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้มีจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมแบบสอบถามจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตสัมพันธวงศ์ จำนวน 210 คน ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้เพื่อที่จะศึกษาถึงแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนอิทธิพลของปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีน สมาคมจีน ความรู้ความเข้าใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อชื่อเสียงและนโยบายของพรรคการเมือง บุคลิกภาพชื่อเสียง นโยบายของผู้สมัคร ตลอดจนสถานการณ์ทางการเมืองว่าทำให้ประชาชนในเขตสัมพันธวงศ์ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแสดงพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งออกมาในรูปแบบใดบ้าง เพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษานพฤติกรรมเลือกตั้งในครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษานี้วิเคราะห์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และเพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ในเบื้องต้น จะขอแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า เชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนมีส่วนสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- ส่วนที่ 2 เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า องค์กรหรือสมาคมจีนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชนในท้องที่
- ส่วนที่ 3 เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า ความผูกพันโครงสร้างและสภาพแวดล้อมทางการเมืองมีผลต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงของประชาชนในท้องที่

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตสัมพันธวงศ์ ที่ได้ทำการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการทางสถิติ จำนวน 210 คน โดยข้อมูลที่รวบรวมได้สามารถสรุปลักษณะทั่วไป หรือลักษณะสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สถานภาพเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	102	48.6
หญิง	108	51.4
<u>อายุ</u>		
20-30 ปี	93	44.3
31-40 ปี	64	30.5
41-50 ปี	37	17.6
51 ปีขึ้นไป	16	7.6
<u>การศึกษา</u>		
ป.1 - ป.6	44	20.9
ม.1 - ม.3	22	10.5
ม.4 - ม.6	41	19.5
สูงกว่า ม.6 - อนุปริญญา	56	26.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	47	22.4

(มีต่อ)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
<u>ศาสนา</u>		
พุทธ	197	93.8
ศาสนาอื่น ๆ	13	6.2
<u>อาชีพ</u>		
ธุรกิจ ค้าขาย	116	55.2
แม่บ้าน	17	8.1
พนักงานเอกชน/รัฐวิสาหกิจ/ราชการ	35	16.7
นิสิตนักศึกษา	16	7.6
รับจ้าง	26	12.4
<u>รายได้ต่อเดือน</u>		
1,000 - 3,000 บาท	40	19.0
3,001 - 6,000 บาท	76	36.2
6,001 - 10,000 บาท	55	26.2
10,000 บาทขึ้นไป	39	18.6
รวม	210	100.0

1. เชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนมีส่วนสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง

จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่าที่ผ่านมา นักรัฐศาสตร์พบว่า ปัจจัยทางด้านสถานภาพทางสังคมและ เศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง คือ ปัจจัยทางด้านเพศ ที่อยู่อาศัย อาชีพ การศึกษา รายได้ เชื้อชาติ ฯลฯ ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มักจะมีอิทธิพลร่วมกันหรือส่งเสริมซึ่งกันและกัน

การศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง นับว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ทำการศึกษาโดยเฉพาะคนไทยเชื้อสายจีนที่นับว่าเป็นคนกลุ่มใหญ่ในประเทศไทย ที่มีบทบาททางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยเหตุนี้เชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนจึงมีส่วนสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน สามารถพิจารณาระดับความผูกพันด้านเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้มีลัทธิเลือกตั้งที่มีระดับความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับต่ำ จำนวนร้อยละ 20.5 ผู้มีลัทธิเลือกตั้งที่มีระดับความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับปานกลางจำนวนร้อยละ 55.3 และผู้มีลัทธิเลือกตั้งที่มีระดับความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับสูง จำนวนร้อยละ 24.2 (ตารางที่ 4.1) พิจารณาให้คะแนนจากประเด็นคำถามเกี่ยวกับความผูกพันในวิถีประชาและเชื้อชาติจีนคำถามข้อ 7-17 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก.)

ตารางที่ 4.1 ความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีน

ความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	43	20.5
ปานกลาง	116	55.3
สูง	51	24.2
รวม	210	100.0

หากพิจารณาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงต่อความผูกพันในเชื้อชาติ และวิถีประชาแบบจีนในประเด็นดังกล่าว สามารถพิจารณาได้ดังนี้

1.1 การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ประเด็นดังกล่าวจากการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครตามคำแนะนำของบุคคลอื่นสูงกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับอื่น ๆ จำนวนร้อยละ 15.7 ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับปานกลางและต่ำมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครด้วยตนเอง จำนวนร้อยละ 91.4 และ 88.4 ตามลำดับ กล่าวได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเองจำนวนร้อยละ 89.0 ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนร้อยละ 11.0 ตัดสินใจโดยถูกระดม (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนและ เชื้อชาติจีนต่อการลงคะแนนเสียง

การตัดสินใจเลือก	ระดับความผูกพัน			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
โดยคำแนะนำจากผู้อื่น	5(11.6)	10(8.6)	8(15.7)	23(11.0)
ตัดสินใจด้วยตนเอง	38(88.4)	106(91.4)	43(84.3)	187(89.0)
รวม	43(20.5)	116(55.2)	51(24.3)	210(100)

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับที่สูงขึ้นจะมีการตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยคำแนะนำของผู้อื่น อาทิ พ่อ ญาติพี่น้อง เพื่อน สมาคมจีน และสื่อมวลชน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับปานกลาง มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจด้วยความสำนึกของตนเองสูงกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับต่ำและสูง

1.2 การเลือกผู้สมัครคนไทยและคนไทยเชื้อสายจีน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนและเชื้อชาติจีนในระดับสูงจะมีการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนไทยเชื้อสายจีนสูงขึ้นจำนวนร้อยละ 25.5 ส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนในระดับปานกลางและต่ำ มีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครคนไทยเชื้อสายจีนลดลงจำนวนร้อยละ 13.8 และ 7.0 ตามลำดับ ในขณะที่พบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนต่ำมีแนวโน้มที่จะเลือกทั้งผู้สมัครที่เป็นคนไทยและคนไทยเชื้อสายจีนจำนวนร้อยละ 90.7 สูงกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งกลุ่มอื่น ๆ

ตารางที่ 4.3 การเลือกผู้สมัครคนไทยและคนไทยเชื้อสายจีน

เกณฑ์การเลือกผู้สมัคร	ความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนและเชื้อชาติ ของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง			รวม
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
คนไทยที่ไม่มีเชื้อสายจีน	1(2.3)	2(1.7)	2(3.9)	5(2.4)
คนไทยเชื้อสายจีน	3(7.0)	16(13.8)	13(25.5)	32(15.2)
ไม่คำนึงถึงความเป็นคนไทย หรือคนไทยเชื้อสายจีน	39(90.7)	98(84.5)	36(70.6)	173(82.4)
รวม	43(20.5)	116(55.2)	51(24.3)	210(100)

สรุปได้ว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับสูง มีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครคนจีนจำนวนร้อยละ 25.5 เนื่องจากมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน และมีวัฒนธรรมประเพณีจีนเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่คำนึงถึงผู้สมัครว่าเป็นคนไทยหรือคนจีน โดยไม่ให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวเพราะถือว่าไม่ว่าคนไทยหรือคนจีนขอให้ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดี ตลอดจนเห็นว่าคนจีนได้รับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมเป็นคนไทยแล้วจึงไม่มีความจำเป็นต้องแบ่งแยกระหว่างคนไทยกับคนจีน กล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนสูง สูงกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับต่ำ

1.3 การเลือกผู้สมัครที่มีความรู้ทางภาษาจีน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนสูงมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครที่มีความรู้ภาษาจีนประกอบกับมีเชื้อสายจีนเป็นจำนวนสูงกว่ากลุ่มอื่นร้อยละ 19.6 ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนปานกลางและต่ำมีแนวโน้มดังกล่าวจำนวนร้อยละ 16.4 และ 4.7 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่มีความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนในระดับต่ำ พบว่า มีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเป็นหลักจำนวนร้อยละ 95.3

ตารางที่ 4.4 ผู้สมัครที่มีความรู้ภาษาจีนหรือคุณสมบัติ

ความผูกพันในวิถีประชาแบบจีน	คุณสมบัติผู้สมัคร		รวม
	มีความรู้ภาษาจีนและเชื้อสายจีน	คุณสมบัติ	
ต่ำ	4.7(2)	95.3 (41)	43
ปานกลาง	16.4(19)	83.6 (97)	116
สูง	19.6(10)	80.4 (41)	51
รวม	14.8(31)	85.2(179)	210

สรุปได้ว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับต่ำมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครโดยพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นหลักมากกว่าพิจารณาจากความรู้ทางภาษาจีน หรือ การมีเชื้อสายจีนดังกล่าว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนยังคงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครในระดับหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนอยู่สูง ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่สามารถพูดและฟังภาษาจีนเข้าใจเท่านั้น จึงทำให้ความผูกพันทางด้านภาษาจีนลดต่ำลง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ จึงไม่ให้ความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจภาษาจีนเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าคุณสมบัติของผู้สมัคร โดยเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุระหว่าง 20-40 ปี ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนไทยและใช้ภาษาไทยในการติดต่อการค้าและการดำรงชีวิตมากกว่าภาษาจีน

1.4 การตัดสินใจเลือกผู้สมัครระหว่างชายและหญิง

ผลการศึกษพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ร้อยละ 93.3 มีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครที่เป็นชายหรือหญิง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครคนใดดีกว่ากัน กล่าวคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับสูง มีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครเพศชายสูงกว่ากลุ่มอื่นจำนวนร้อยละ 11.8 ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับปานกลางและต่ำ มีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครที่เป็นชายต่ำลง คือ 5.2 และ 4.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.5)

จะเห็นได้ว่าค่านิยมของชาวไทยเชื้อสายจีนเปิดโอกาสให้ฝ่ายหญิงสามารถประกอบอาชีพนอกบ้านได้ รวมทั้งในฐานะนักการเมือง แม้แต่ผู้ที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับสูง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโสของครอบครัวและเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นแรก ๆ ที่อพยพเข้าสู่สังคมไทย ได้ลดค่านิยมดั้งเดิมของจีนที่ฝ่ายหญิงต้องเป็นแม่บ้านเท่านั้นลง ค่านิยมดังกล่าวมีแนวโน้มลดต่ำลงมากขึ้น โดยเฉพาะชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่น ๆ หลัง จะให้การยอมรับสถานภาพของหญิงสูงขึ้นในสังคมปัจจุบัน

ตารางที่ 5 การเลือกผู้สมัครระหว่างชายและหญิง

ระดับความเป็นเงิน	ชาย	ทั้งสอง
สูง	11.8 (6)	88.2 (45)
ปานกลาง	5.2 (6)	94.8 (110)
ต่ำ	4.7 (2)	95.3 (41)
รวม	6.7 (14)	93.3 (196)

สรุปได้ว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครที่เป็นชาย หรือหญิงทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การพิจารณาคุณสมบัติเป็นสำคัญ แสดงให้เห็นว่าความคิด ความเชื่อของชาวจีนที่ยกย่องชายสำคัญกว่าหญิง ตามวิถีประชาแบบจีนมีความสำคัญลดต่ำลง ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ให้ความเท่าเทียมกันในสิทธิระหว่างชายและหญิง

เมื่อจำแนกระดับความผูกพันของผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อวิถีประชาแบบจีนและเชื้อชาติพบว่า ปัจจัยด้านความผูกพันในวิถีประชาและเชื้อชาติจีนนั้นมีอิทธิพลต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้จากรดับความผูกพันด้านวิถีประชาและเชื้อชาติจีนดังกล่าว พบว่ามีเพียงระดับความผูกพันในวิถีประชาและเชื้อชาติจีนในระดับสูงเท่านั้น มีแนวโน้มที่จะพิจารณาเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีคุณสมบัติของชาวจีน สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนและเชื้อชาติในระดับปานกลางและต่ำนั้น พบว่า มีแนวโน้มที่จะคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้สมัครและพรรคการเมืองเป็นสำคัญมากกว่าความเป็นเงินหรือไทย

อย่างไรก็ตามการตัดสินใจเลือกผู้สมัครตามคำแนะนำของบุคคลอื่นนั้น ส่วนใหญ่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะอาศัยในครอบครัวชาย ทำให้บทบาทของผู้อาวุโสในครอบครัวมีสูงและมีอิทธิพลชักจูงให้สมาชิกในครอบครัวลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครหรือพรรคหนึ่งได้ ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยในครอบครัวเดี่ยวยังมีแนวโน้มตัดสินใจด้วยตนเองในลักษณะของปัจเจกบุคคลสูงกว่า ส่วนประเด็นของผู้ที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับปานกลาง มีแนวโน้มตัดสินใจด้วยตนเองสูงกว่าผู้ที่มีความผูกพันในระดับต่ำ เนื่องจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวแม้จะมีผู้อาวุโสอาศัยในครอบครัวแต่ผู้อาวุโสหาได้มีบทบาทในการตัดสินใจทุกอย่างในครอบครัวเหมือนก่อน ทำให้การตัดสินใจขั้นสุดท้ายของผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้พิจารณาเฉพาะของตนเองเป็นหลัก ในขณะที่ผู้ที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนต่ำส่วนหนึ่ง เป็นผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับต่ำ จึงมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเพราะหวัหวัคคะแนหรือการชักจูงของพรรคหนึ่งพรรคใดได้ง่ายกว่า จึงทำให้ขาดการตัดสินใจด้วยตนเอง (ตารางที่ 4.2)

สำหรับประเด็นของผู้สมัครที่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีนนั้น ได้รับความนิยมน้อยกว่าผู้สมัครที่เป็นคนไทยจากผู้ที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนสูง ซึ่งส่วนใหญ่ยังยึดติดกับความเป็นคนจีน ยิ่งถ้าผู้สมัครคนใดมีความรู้ความเข้าใจในภาษาจีนสูงยิ่งสร้างความพอใจให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในระดับอายุ 51 ปีขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นแรก ๆ ที่ผ่านการอบรมด้านวิถีประชาแบบจีนสูง จะเห็นได้จากการอภิปรายหาเสียงถ้าเป็นสถานที่ที่เป็นที่ตั้งของชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่นานแล้ว ผู้สมัครที่มีความรู้ทางภาษาจีนจะใช้ภาษาจีนอภิปรายหาเสียงและสร้างความนิยมให้แก่ตนโดยกล่าวว่าตนเป็นลูกหลานจีน เช่นเดียวกัน ในขณะที่ชาวไทยเชื้อสายจีนรุ่นที่ 2 และรุ่นที่ 3 น้อยมากจะให้ความสำคัญของความรู้ความเข้าใจภาษาจีน รวมทั้งการมีเชื้อสายจีนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้พบว่าคนรุ่นหลัง ๆ จะมีความรู้ความเข้าใจในภาษาจีนต่ำลง และถือว่าตนเป็นคนไทยแม้ว่าจะมีเชื้อสายจีนก็ตาม

นอกจากนี้สิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งระหว่างชายและหญิงยังได้รับการยอมรับสูงขึ้นในหมู่ชาวไทยเชื้อสายจีนทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ โดยเฉพาะลูกหลานจีนในสังคมปัจจุบันเห็นว่า

บทบาทสตรีในทางการเมืองควรได้รับการยอมรับเช่นเดียวกับบุรุษ ซึ่งทำให้ค่านิยมของชาวจีนที่ถือว่าสตรีต้องทำงานบ้านถูกลดบทบาทลง

เมื่อจำแนกตัวแปรด้านความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนจากคำถามข้อ 7-18 เพื่อนำมาแบ่งระดับความผูกพันทั้ง 3 ระดับแล้วยังพบว่า ระดับอายุมีผลต่อระดับความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีน ซึ่งสามารถแบ่งระดับชาวไทยเชื้อสายจีนออกเป็น 4 กลุ่มอายุจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 210 ชุด ดังนี้

ชาวไทยเชื้อสายจีนกลุ่มอายุ 20-30 ปี มีจำนวน 93 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 44.3
 ชาวไทยเชื้อสายจีนกลุ่มอายุ 31-40 ปี มีจำนวน 64 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 30.5
 ชาวไทยเชื้อสายจีนกลุ่มอายุ 41-50 ปี มีจำนวน 37 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 17.6
 ชาวไทยเชื้อสายจีนกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 16 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 7.6

ในจำนวนชาวไทยเชื้อสายจีนทั้ง 210 รายนั้น มีระดับรุ่นอายุ (generation) ต่างกันพิจารณาเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับรุ่นอายุที่ 1 คือ ชาวไทยเชื้อสายจีนที่เป็นคนจีนต่างด้าว เกิดที่ประเทศจีน และย้ายเข้ามาอยู่ในประเทศไทย และผ่านการโอนเป็นสัญชาติไทย คือ กลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป
 ระดับรุ่นอายุที่ 2 คือ ชาวไทยเชื้อสายจีนที่เกิดในประเทศไทย แต่มีบิดามารดาเป็นคนจีนต่างด้าว ชาวไทยเชื้อสายจีนเหล่านี้มีเชื้อสายจีนแต่สัญชาติไทย คือ กลุ่มอายุ 41-50 ปี
 ระดับรุ่นอายุที่ 3 คือ ชาวไทยเชื้อสายจีนที่เกิดในประเทศไทย มีบิดามารดาเกิดในประเทศไทย แต่มีแนวทางการดำรงชีวิตแบบจีนอยู่ คือ กลุ่มอายุ 20-40 ปี

ชาวไทยเชื้อสายจีนที่เป็นกลุ่มกรณีศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยเชื้อสายจีนในระดับ
 รุ่นอายุที่ 3 จากกระดึบรุ่นอายุทั้ง 3 ระดับมีผลต่อความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนต่างกันทั้งประเด็น
 เรื่องการศึกษาภาษาจีน ความคิดความเชื่อในเรื่องพิธีกรรม ตลอดจนวัฒนธรรมจีนต่างกัน ซึ่ง
 สามารถพิจารณาได้ดังนี้

ชาวไทยเชื้อสายจีนที่มีระดับอายุ 51 ปีขึ้นไปมีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชา
 แบบจีนสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น พิจารณาได้จากตัวแปรที่ใช้วัดความผูกพันด้านเชื้อชาติและวิถีประชา
 แบบจีน (คำถามข้อ 7-17) พบว่า ในด้านการศึกษาภาษาจีนนั้น ชาวไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่
 ระดับอายุ 51 ปีขึ้นไปจะได้รับการสอนภาษาจีนในโรงเรียนจีน จนสามารถอ่านเขียนและพูด
 ภาษาจีนได้เป็นอย่างดี และจะอ่านหนังสือพิมพ์จีนมากกว่ากลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนกลุ่มอื่น กล่าว
 คือ กลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนระดับอายุ 40-50 ปี ได้รับการสอนภาษาจีน คาบคู่กับภาษาไทย
 เพียงบางราย จึงทำให้สามารถอ่านเขียนและพูดภาษาจีนได้ดีในบางราย ในขณะที่ส่วนใหญ่จะ
 พูดและฟังภาษาจีนได้เท่านั้น เพราะมีบิดาและ/หรือมารดามาจากประเทศจีนและยังคงใช้ภาษา
 จีนในการติดต่อสื่อสารในครอบครัว ส่วนระดับอายุ 20-40 ปีส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการสอนภาษา
 จีนมีลดลง ขณะเดียวกันลูกหลานจีนส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากการใช้ชีวิตในสังคมไทย และมี
 เพื่อนคนไทยมากขึ้นจึงหันมาใช้ภาษาไทยในการพูดมากกว่าภาษาจีน ลักษณะดังกล่าวทำให้ความ
 ผูกพันในภาษาจีนได้ลดลงตามลำดับรุ่นอายุ อีกทั้งการศึกษาลสมัยใหม่ได้มีการนำภาษาอังกฤษเป็น
 วิชาหลักที่ใช้สอบเข้าศึกษาต่อส่วนใหญ่ ดังนั้นลูกหลานไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่จึงมุ่งไป
 สนใจศึกษาภาษาอังกฤษกันมากขึ้นนอกเหนือจากการศึกษาภาษาไทย-จีน ยิ่งในกรณีที่มีกิจการ
 ทางธุรกิจการค้าและความสัมพันธ์ด้านเครือญาติกับต่างประเทศ เช่น ย่องกง ไต้หวัน หรือ
 สิงคโปร์ เป็นต้น ความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษจึงเพิ่มสูงตามไปด้วย

ในด้านการจัดพิธีกรรมต่าง ๆ ทั้งการแต่งงาน การจัดพิธีศพ การไหว้บรรพบุรุษใน
 เทศกาลเซ็งเม้ง พบว่า กลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนระดับอายุ 51 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มที่เคร่งครัดใน
 การจัดพิธีกรรมตามแบบประเพณีจีนเป็นส่วนใหญ่ จะเห็นได้ว่าการแต่งงานต้องจัดแบบจีนและ
 คู่ครองต้องมีเชื้อสายจีน นอกจากนั้นต้องจัดพิธีศพแบบกงเต๊กและกราบไหว้บรรพบุรุษในเทศกาล

เซ่งเม็ง ในขณะที่กลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีนระดับรุ่นอายุที่ 2 และ 3 เห็นว่าการจัดพิธีการแต่งงานสามารถจัดพิธีแบบไทยหรือผสมทั้งไทยและจีนตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละครอบครัว ส่วนการจัดพิธีศพแบบกึ่งเต๋กั้นนั้น เห็นว่า การจัดพิธีศพแบบจีนยังมีความสำคัญแต่สามารถลดขั้นตอนของพิธีลงได้แต่ไม่ชัดที่จะประกอบพิธีศพแบบไทย โดยส่วนใหญ่ระดับรุ่นอายุที่ 3 เห็นว่าจะจัดพิธีศพแบบไทยเหมาะสมและไม่มีพิธีกรรมซับซ้อน อย่างไรก็ตามกลุ่มระดับรุ่นอายุที่ 2 และ 3 เห็นว่าการจัดพิธีศพถ้าผู้เสียชีวิตซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่สั่งให้จัดพิธีศพแบบจีน ลูกหลานต้องกระทำตามคำสั่งนอกเสียจากมีความจำเป็นที่ปฏิบัติตามไม่ได้

ประเด็นด้านการนับถือ เครือญาติตามประเพณีจีนญาติฝ่ายชายสำคัญกว่าฝ่ายหญิงนั้น รวมทั้งการติดต่อญาติพี่น้องที่ประเทศจีนนั้น พบว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนกลุ่มระดับรุ่นอายุที่ 1 เห็นว่าญาติฝ่ายชายมีความสำคัญกว่าฝ่ายหญิง และมีการติดต่อช่วยเหลือญาติที่ประเทศจีนสำหรับบางรายที่มีญาติติดต่อกันอยู่ ส่วนกลุ่มระดับรุ่นอายุที่ 2 แม้ว่ามีแนวโน้มที่จะนับถือญาติฝ่ายชายแต่บางรายที่มีระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะสามารถนับถือญาติได้ทั้งสองฝ่าย ส่วนการติดต่อญาติที่ประเทศจีนนั้นมีเพียงบางรายเท่านั้นที่ติดต่อญาติที่ประเทศจีน ในขณะที่กลุ่มระดับรุ่นอายุที่ 3 เห็นว่าทั้งญาติฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมีความสำคัญเหมือนกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ส่วนการติดต่อญาติที่ประเทศจีนนั้นส่วนใหญ่ไม่มีการติดต่อญาติ ยกเว้นกรณีที่ติดตามบิดามารดาไปเยี่ยมที่ประเทศจีนเป็นครั้งคราวจึงมีการติดต่อกัน

จากตัวแปรด้านความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนดังกล่าว พบว่า ตัวแปรด้านความรู้ความเข้าใจภาษาจีนนั้นว่ามีความสำคัญกว่าตัวแปรอื่น เนื่องจากภาษาเป็นการสร้างเอกลักษณ์ของการเป็นหมู่คณะเดียวกัน ดังนั้นอิทธิพลของภาษาจีนจึงมีความสำคัญโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มระดับรุ่นอายุที่ 1 (กลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป) ดังจะเห็นได้จากการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครบางพรรคใช้ภาษาจีนในการอภิปราย และมีการลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์จีน เช่น ซินเสียนเยอะเป้า การทำโปสเตอร์และใบปลิวหาเสียงเป็นภาษาจีน อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมแล้ว พบว่าระดับความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาจากตัวแปรต่าง ๆ มีอิทธิพลค่อนข้างสูงต่อกลุ่มระดับอายุ 51 ปี และลดต่ำลงมาตามรุ่นอายุ เนื่องจากกลุ่มระดับอายุ 51 ปีขึ้นไป

ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีความคิดอนุรักษ์นิยมในความเป็นจีน และพยายามรักษาแบบแผนการดำรงชีวิตแบบจีนให้คงอยู่ในขณะที่กลุ่มอายุ 41-50 ปี และ 20-40 ปี มีความคิดที่เปิดกว้างและรับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมไทยโดยเฉพาะระดับรุ่นอายุ 20-40 ปีที่ลดคุณค่าของแบบแผนการดำรงชีวิตแบบจีนลง รวมทั้งความคิดเห็นในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งดังกล่าว

สาเหตุหนึ่งสืบเนื่องมาจากนโยบายการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม เพื่อให้ชาวจีนมีความเป็น ชาวไทยจึงทำให้ความผูกพันในวิถีประชาและเชื้อชาติจีนที่คงอยู่ในประเทศไทยแสดงออกด้านขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่าจะส่งผลทางด้านพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในลักษณะของการแยกคนจีนกับคนไทยออกจากกัน ซึ่งความผูกพันในวิถีประชาและเชื้อชาติจีนในระดับสูง ส่วนใหญ่ยังคงมีอยู่ในระดับผู้สูงอายุ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มคนรุ่นแรกหรือรุ่นที่สองที่อพยพมาจากแผ่นดินใหญ่ของประเทศจีน จึงมีความผูกพันกับวิถีประชาและเชื้อชาติจีนสูงกว่ารุ่นลูกหลาน ซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่เกิดในประเทศไทย และผ่านการอบรมขัดเกลาการศึกษาและผูกพันกับวัฒนธรรมประเพณีไทยมากกว่าจีน ดังนั้น สมมุติฐานที่ 1 ที่ว่า เชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีน มีส่วนสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจเลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงยังไม่ได้รับการยอมรับทั้งหมด เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่พิจารณาผู้สมัครจากคุณสมบัติและพรรคการเมืองมากกว่าคำนึงถึงความเป็นสายเลือดจีนหรือวิถีประชาแบบจีน

2. องค์กรหรือสมาคมจีนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชน

องค์กรหรือสมาคมจีนมีบทบาทสำคัญในการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยสนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งทางด้านการเงิน การรณรงค์หาเสียง และอื่น ๆ ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ เบี่ยงเบนไปจากเดิมได้ ดังนั้น บทบาทของสมาคมจีนจึงนับว่ามีความสำคัญต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียง จากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถพิจารณาให้เห็นดังนี้

2.1 สมาคมจีนมีบทบาทในการหาเสียงให้ผู้สมัครบางพรรค

2.2 สมาคมจีนมีผลต่อการลงคะแนนเสียงจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

2.1 สมาคมจีนมีบทบาทในการหาเสียงให้ผู้สมัครบางพรรค

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าสมาคมจีนมีบทบาทในการช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางพรรคจำนวนร้อยละ 77.1 ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบว่าสมาคมจีนมีบทบาทในการช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครดังกล่าวจำนวนร้อยละ 22.9

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งช่วงอายุ 41-50 ปี ไม่ทราบว่าสมาคมจีนมีบทบาทในการช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครจำนวนร้อยละ 86.5 รองลงมาได้แก่อายุ 20-30 ปี จำนวนร้อยละ 76.3 ในขณะที่เดียวกันกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไปทราบว่าสมาคมจีนมีบทบาทในการช่วยหาเสียงดังกล่าวสูงกว่าช่วงอายุกลุ่มอื่น ๆ ร้อยละ 31.2 (ดูตารางที่ 4.6)

ด้านการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำ (กล่าวคือ ระดับ ม.1 - ม.3) ทราบว่าสมาคมจีนมีบทบาทช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครจำนวนร้อยละ 36.4 ส่วนผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่ไม่ทราบบทบาทของสมาคมจีนดังกล่าว

ด้านอาชีพ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันมากนักระหว่างกลุ่มอาชีพต่าง ๆ กล่าวคือ อาชีพรับจ้างและธุรกิจค้าขายทราบว่าสมาคมจีนมีบทบาทดังกล่าวจำนวนร้อยละ 26.9 และ 24.1 ตามลำดับ ส่วนผู้ที่มีอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจและนิสิตนักศึกษาตลอดจนแม่บ้านมีแนวโน้มไม่ทราบบทบาทของสมาคมจีนในการช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งดังกล่าว

ในด้านรายได้ พบว่า ผู้ที่มีรายได้สูงตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป มีแนวโน้มทราบว่าสมาคมจีนช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครจำนวนร้อยละ 30.8 สูงกว่าผู้มีรายได้ต่ำและปานกลาง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีอิทธิพลต่อการทราบหรือไม่ทราบว่าสมาคมเงินมีส่วนช่วยเหลือให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง บางตัวแปร คือ อายุ การศึกษา และรายได้

ตารางที่ 4.6 ในการเลือกตั้ง ท่านทราบหรือไม่ว่าสมาคมเงินได้มีบทบาทในการช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งบางพรรค

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	ไม่ทราบ	ทราบ
<u>อายุ</u>		
20-30 ปี	76.3 (71)	23.7 (22)
31-40 ปี	75 (48)	25 (16)
41-50 ปี	86.5 (32)	13.5 (5)
51 ปีขึ้นไป	68.8 (11)	31.2 (5)
<u>การศึกษา</u>		
ป.1 - ป.6	75 (33)	25 (11)
ม.1 - ม.3	63.6 (14)	36.4 (8)
ม.4 - ม.6	85.4 (35)	14.6 (6)
สูงกว่า ม.6 - อนุปริญญา	76.8 (43)	23.2 (13)
ปริญญาตรีขึ้นไป	78.7 (37)	21.3 (10)
<u>อาชีพ</u>		
ธุรกิจ ค้าขาย	75.9 (88)	24.1 (28)
แม่บ้าน	82.4 (14)	17.6 (3)
เอกชน รัฐวิสาหกิจ ราชการ	80 (28)	20 (7)
นิสิต นักศึกษา	81.3 (13)	18.7 (3)
รับจ้าง	73.1 (19)	26.9 (7)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	ไม่ทราบ	ทราบ
<u>รายได้</u>		
1,000 - 3,000 บาท	80 (32)	20 (8)
3,001 - 6,000 บาท	77.6 (59)	22.4 (17)
6,001 - 10,000 บาท	80 (44)	20 (11)
10,000 บาทขึ้นไป	69.2 (27)	30.8 (12)
รวม	77.1 (162)	22.9 (48)

จากตาราง 4.6 กล่าวได้ว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบว่าสมาคมเงินมีบทบาทในการช่วยเหลือให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งเพียงร้อยละ 22.9 ย่อมแสดงว่าสมาคมเงินมีอิทธิพลในการรณรงค์ช่วยเหลือให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งค่อนข้างต่ำ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วไปจึงยังไม่ทราบบทบาทของสมาคมเงินในการรณรงค์ช่วยเหลือให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งหรือพรรคใดพรรคหนึ่ง กล่าวอีกนัยหนึ่งสมาคมเงินบางท้องถิ่น ได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งหรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ในขณะที่มีสมาคมเงินอีกกลุ่มหนึ่งไม่ได้ทำหน้าที่ดังกล่าว

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยดังกล่าวเป็นการสุ่มตัวอย่างจำนวน 210 กรณีเท่านั้น จากการสังเกตพบว่า สมาคมเงินส่วนหนึ่งทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ผู้สมัครจากทุกพรรคที่ลงสมัครแข่งขันเลือกตั้ง โดยเป็นไปในรูปแบบของการแนะนำให้ผู้สมัครและพรรคที่สังกัด วิธีการลงคะแนนและกระตุ้นให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนโดยสมาคมเงินจะทำหน้าที่แนะนำผู้สมัครรับเลือกตั้งให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นที่ทราบ ในขณะที่บทบาทของสมาคมเงินหรือองค์กรเงินในรูปของมูลนิธิบางแห่งอาจให้การสนับสนุนผู้สมัครและพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้เป็นไปได้

ในเงื่อนไขที่ว่าสมาชิกสมาคมจีนหรือมูลนิธิดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งตลอดจนพรรคที่สังกัดมีความผูกพันใกล้ชิดสนิทสนมกับกรรมการบริหารของสมาคมจีนเป็นพิเศษ ในกรณีดังกล่าว บทบาทของสมาคมจีนจะเปลี่ยนรูปแบบไปสู่การสนับสนุนผู้สมัครคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ และทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ผู้สมัครจากพรรคดังกล่าวเป็นพิเศษ อาทิ การติดโปสเตอร์หาเสียง การแจกบัตรร่ำเบอร์ การแจกใบปลิว เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวจะทำให้ผู้สมัครจากพรรคหนึ่งพรรคใดที่สมาคมจีนหรือมูลนิธิสนับสนุนมีโอกาสได้รับเลือกตั้งสูงกว่าผู้สมัครจากพรรคอื่นในเขตเดียวกัน เนื่องจากสมาคมจีนหรือมูลนิธิติดต่อกับผู้ประกอบการด้านพาณิชย์กรรมและสมาชิกสมาคมจีนที่ประกอบธุรกิจการค้าจะช่วยการประชาสัมพันธ์ผู้สมัครไปสู่แหล่งต่าง ๆ ได้ทั่วถึงขึ้น

จากบทบาทของสมาคมจีนในการช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครบางพรรคนั้น ย่อมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียง เนื่องจากผู้ใช้สิทธิในท้องที่ที่สมาคมจีนหรือมูลนิธิสังกัดมีความเกรงใจในการร้องขอของสมาคมจีนหรือมูลนิธิประการหนึ่ง และการเห็นประโยชน์ที่สมาคมจีนหรือมูลนิธิดังกล่าวทำหน้าที่ด้านสาธารณกุศลช่วยเหลือคนในท้องที่ ก่อให้เกิดความกตัญญูของคนในท้องที่ซึ่งเป็นลักษณะของชาวจีน จึงทำให้ผู้ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามความต้องการของสมาคมจีน

จากการสังเกตพบว่า ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง จะเข้าพบผู้นำสมาคมจีนหรือผู้บริหารมูลนิธิต่าง ๆ ในท้องที่ที่ตนลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อหาคะแนนเสียงและให้ช่วยประชาสัมพันธ์ ชักชวนให้คนในท้องที่มาลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครของพรรคตน ลักษณะดังกล่าว ทำให้สมาคมจีนมีบทบาทในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครบางพรรค

ข้อสังเกตอีกประการพบว่า สมาคมจีนมักจะมีแนวโน้มสนับสนุนพรรคที่มีนโยบายสอดคล้องกับการบริหารของสมาคมหรือมูลนิธิ ทั้งนี้นโยบายดังกล่าวจะส่งผลในการบริหารสมาคมหรือมูลนิธิให้สามารถพัฒนาขึ้นมากกว่าที่จะส่งเสริมผู้สมัครหรือพรรคที่นโยบายขัดกับนโยบายของสมาคมหรือมูลนิธิ ดังนั้นอิทธิพลของสมาคมจีนจึงเป็นไปในลักษณะดังกล่าว

บทบาทของสมาคมจีนในการรณรงค์หาเสียงให้ผู้สมัครคนใดหรือพรรคใดพรรคหนึ่ง จึงเป็นลักษณะของห้วคະແນของการเลือกตั้งที่มีความสำคัญมาก ต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องที่ที่สมาคมจีนหรือมูลนิธิตั้งอยู่ ซึ่งผลการเลือกตั้งจะออกมาในรูปแบบใดตัวแปรตัวหนึ่งอาจเป็นสมาคมจีนดังกล่าว

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความคิดเห็นว่าคนในเขตสัมพันธ์วางค์ไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามความต้องการของสมาคมจีนในระดับปานกลางในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับการไม่ไปลงคะแนนเสียงตามความต้องการของสมาคมจีนนั้น สาเหตุหนึ่งเนื่องจากโดยภาพรวมแล้วสมาคมจีนจะทำหน้าที่ชักจูงให้คนในเขตไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และแนะนำคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคน ในขณะที่เดียวกันกรรมการหรือสมาชิกสมาคมจีนบางรายที่สนับสนุนผู้สมัครคนใดคนหนึ่งหรือพรรคใดพรรคหนึ่งจะถือโอกาสในการชักจูง ผู้สมัครที่ตนสนับสนุนโดดเด่นกว่าผู้สมัครคนอื่น และอาศัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลชักจูงให้คนในเขตไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ประเด็นดังกล่าวจึงทำให้สมาคมจีนมีบทบาท ในการหาเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ในขณะที่จำนวนผู้ตอบว่าสมาคมจีนไม่มีอิทธิพลในการตัดสินใจของคนในเขตนั้น เนื่องจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ไม่มีความผูกพันหรือติดต่อกับสมาคมจีนจึงไม่เห็นบทบาทดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงการไปลงคะแนนเสียงตามความต้องการสมาคมจีนให้เลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง โดยสอบถามความคิดเห็นของคนในเขตสัมพันธ์วางค์นั้น จากการสำรวจปรากฏว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ร้อยละ 37.6 ทรายว่าสมาคมจีนมีอิทธิพลต่อการไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งปานกลาง และผู้มีสิทธิเลือกตั้งถึงร้อยละ 37.1 มีความเห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปลงคะแนนเสียงตามความต้องการของสมาคมจีน ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับผู้ทรายว่าสมาคมจีนมีบทบาทดังกล่าวปานกลาง ส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร้อยละ 16.7 เท่านั้นที่มีความเห็นว่า สมาคมจีนมีบทบาทอย่างมากที่ส่งผลให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงตามความต้องการของสมาคมจีน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งร้อยละ 8.6 ไม่ทรายว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงตามความต้องการของสมาคมจีนหรือไม่ (ดูตารางที่ 4.7)

ตารางที่ ๕.7 คนในเขตสัมพันธวงศ์ไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามความต้องการของสมาคมจีนเพียงใด

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
มาก	35	16.7
ปานกลาง	79	37.6
ไม่มี	78	37.1
ไม่ทราบ	18	8.6
รวม	210	100

2.2 สมาคมจีนมีผลต่อการลงคะแนนเสียงจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีความคิดว่า สมาคมจีนไม่มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงจำนวนร้อยละ 81.9 ในขณะที่พบว่าสมาคมจีนมีผลต่อการลงคะแนนเสียงจำนวนร้อยละ 18.1

ในด้านอายุ พบว่า สมาคมจีนมีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงต่อผู้สมัครเลือกตั้งช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไปจำนวนร้อยละ 31.3 สูงกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ในขณะที่เดียวกันพบว่า ช่วงอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี สมาคมจีนไม่มีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเสียงร้อยละ 82.8 และ 94.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.8)

การศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ ระดับการศึกษาต่ำและปานกลาง สมาคมจีนมีแนวโน้มไม่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปพบว่าสมาคมจีนมีผลต่อการตัดสินใจจำนวนร้อยละ 21.3 สูงกว่าระดับการศึกษาอื่น

ด้านอาชีพ พบว่า สมาคมจีนมีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสำหรับผู้ประกอบอาชีพรับจ้างสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นจำนวนร้อยละ 30.8 รองลงมาได้แก่กลุ่มข้าราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชนจำนวนร้อยละ 22.9 ในขณะที่กลุ่มแม่บ้านและนิสิตนักศึกษาพบว่าสมาคมจีนไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงร้อยละ 88.2 และ 87.5 ตามลำดับ

ด้านรายได้ พบว่า สมาคมจีนมีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีรายได้สูง กล่าวคือ ระดับรายได้ 10,000 บาทขึ้นไปจำนวนร้อยละ 23.1 ในขณะที่ผู้มีรายได้ต่ำและปานกลาง คือระหว่าง 1,000-3,000 บาท และ 3,000-6,000 บาท สมาคมจีนไม่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงสูงกว่าผู้มีระดับรายได้สูงจำนวนร้อยละ 82.5 และ 85.5 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า สมาคมจีนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม สมาคมจีนมีอิทธิพลต่อผู้มีอายุ 51 ปีขึ้นไป และระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป อย่างไรก็ตาม ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคมไม่ทำให้พฤติกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแตกต่างกันมากนัก

ส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมจีนหรือเคยร่วมงานสมาคมสมาชิกร่วม มีแนวโน้มที่จะสนับสนุนผู้สมัครคนใดคนหนึ่งหรือพรรคใดพรรคหนึ่งที่กรรมการสมาคมจีนเห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการยอมรับกันในหมู่ชาวจีนที่รวมกันเป็นสมาคม ในขณะที่ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่ทำการค้าโดยอาศัยความสัมพันธ์หรือบทบาทของสมาคมในการค้าขายทำธุรกิจ จึงเกิดความเกรงใจสมาคมจีนและตัดสินใจลงคะแนนให้กับบุคคลหรือพรรคที่รับเลือกตั้งตามที่สมาคมจีนสนับสนุน

ตารางที่ 5.8 สหกรณ์ออมทรัพย์ต่อการลงคะแนนเสียงจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	สหกรณ์ออมทรัพย์ต่อการลงคะแนนเสียง	
	มีผล	ไม่มีผล
<u>อายุ</u>		
20-30 ปี	21.5 (20)	78.5 (73)
31-40 ปี	17.2 (11)	82.8 (53)
41-50 ปี	5.4 (2)	94.6 (35)
51 ปีขึ้นไป	31.3 (5)	68.7 (11)
<u>การศึกษา</u>		
ป.1 - ป.6	18.2 (8)	81.8 (36)
ม.1 - ม.3	18.2 (4)	81.8 (18)
ม.4 - ม.6	14.6 (6)	85.4 (35)
สูงกว่า ม.6 - อนุปริญญา	17.8 (10)	82.2 (46)
ปริญญาตรีขึ้นไป	21.3 (10)	78.7 (37)
<u>อาชีพ</u>		
ธุรกิจ ค้าขาย	15.5 (18)	84.5 (98)
แม่บ้าน	11.8 (2)	88.2 (15)
เอกชน รัฐวิสาหกิจ ราชการ	22.9 (8)	77.1 (27)
นิสิต นักศึกษา	12.5 (2)	87.5 (14)
รับจ้าง	30.8 (8)	69.2 (18)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	สมาคมเงินมีผลต่อการลงคะแนนเสียง	
	มีผล	ไม่มีผล
รายได้		
1,000 - 3,000 บาท	17.5 (7)	82.5 (33)
3,001 - 6,000 บาท	14.5 (11)	85.5 (65)
6,001 - 10,000 บาท	20.0 (11)	80.0 (44)
10,000 บาทขึ้นไป	23.1 (9)	76.9 (30)
รวม	18.1 (38)	81.9 (172)

ส่วนประเด็นของการตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยคำแนะนำของใคร เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสมัครใจหรือโดยความสำนึกของตนเอง ก็กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยถูกระดม ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเสรีหรือโดยสมัครใจ เกิดขึ้นเมื่อประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองหรือมีความตื่นตัวทางการเมือง ถ้าไม่มีความสำนึกหรือการตื่นตัวทางการเมืองดังกล่าวแล้ว ประชาชนอาจถูกระดมให้มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยไม่เต็มใจ หรือโดยการชักจูงจากสมาคมเงิน สื่อมวลชน หรือนายจ้าง ทั้งนี้อาจเป็นการจ้างงาน ซึ่งจะทำให้เป็นเครื่องมือของผู้นำทางการเมืองโดยง่าย สำหรับบิทธิพลของสมาคมเงินต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครจึงมีความสำคัญในฐานะการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบระดมในกรณีที่มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยปราศจากความสำนึกของตนเอง อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยสมัครใจและมีความสำนึกของตนเอง (ดังตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 การตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยคำแนะนำของใคร จำแนกตามสถานภาพทาง
เศรษฐกิจและสังคม

เกณฑ์การตัดสินใจ

1. ญาติพี่น้อง	5. สมาคมจีน
2. พ่อ	6. ตนเอง
3. เพื่อน	7. หนังสือพิมพ์, โทรทัศน์
4. นายจ้าง	

สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม	1	2	3	4	5	6	7	รวม
<u>อายุ</u>								
20-30 ปี	1.1	2.2	1.1	1.1	2.1	92.5	-	44.3
31-40 ปี	3.1	1.6	-	-	-	90.6	4.7	30.5
41-50 ปี	8.1	-	-	2.7	-	83.8	5.4	17.6
51 ปีขึ้นไป	12.5	-	-	-	-	75.0	12.5	7.6
<u>การศึกษา</u>								
ป.1 - ป.6	4.5	4.5	2.3	2.3	-	77.3	9.1	20.9
ม.1 - ม.3	9.1	4.5	-	-	-	86.4	-	10.5
ม.4 - ม.6	2.4	-	-	2.4	2.4	85.4	7.3	19.5
สูงกว่า ม.6 - อนุปริญญา	3.6	-	1.8	-	-	96.4	-	26.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	2.1	-	-	-	2.1	95.7	-	22.4

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

เกณฑ์การตัดสินใจ

1. ญาติพี่น้อง	5. สมาคมจีน
2. พ่อ	6. ตนเอง
3. เพื่อน	7. หนังสือพิมพ์, โทรทัศน์
4. นายจ้าง	

สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	1	2	3	4	5	6	7	รวม
<u>อาชีพ</u>								
ธุรกิจ ค้าขาย	1.7	0.9	-	0.9	0.9	89.6	6.0	55.2
แม่บ้าน	17.6	-	-	-	-	82.4	-	8.1
เอกชน รัฐวิสาหกิจ ราชการ	5.6	2.9	2.9	-	-	88.6	-	16.7
นิสิต นักศึกษา	6.3	-	-	-	-	93.7	-	7.6
รับจ้าง	-	3.8	-	3.8	3.8	88.5	-	12.4
<u>รายได้</u>								
1,000 - 3,000 บาท	2.5	2.5	2.5	5.0	-	87.5	-	19.0
3,001 - 6,000 บาท	7.9	1.3	-	-	1.3	88.2	1.3	36.2
6,001 - 10,000 บาท	1.8	-	-	-	1.8	92.7	3.6	26.2
10,000 บาทขึ้นไป	-	2.6	-	-	-	87.2	10.3	18.6
เฉลี่ย	3.8	1.4	0.5	1	1	89.0	3.3	100
รวม	8	3	1	2	2	187	7	210

เมื่อจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พบว่า ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครด้วยตนเองจำนวนร้อยละ 89.0 ในขณะที่ตัดสินใจเลือกผู้สมัครโดยคำแนะนำของบุคคลอื่นจำนวนร้อยละ 6.7 และจากคำแนะนำของสมาคมจิ้งจอกร้อยละ 1 ตลอดจนสื่อมวลชนจำนวนร้อยละ 3.3

ในด้านอายุ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีช่วงอายุ 20-30 ปี ตัดสินใจเลือกผู้สมัครด้วยตนเอง จำนวนร้อยละ 92.5 รองลงมาได้แก่ช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวนร้อยละ 90.6 และเป็นที่น่าสนใจเกตุว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไปจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครตามคำแนะนำของสื่อมวลชน จำนวนร้อยละ 12.5

ในด้านการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มในการตัดสินใจด้วยตนเองสูงกว่าผู้มีการศึกษาในระดับต่ำ ส่วนผู้ที่มีการศึกษา ป.1 - ป.6 จะตัดสินใจตามคำแนะนำของสื่อมวลชนสูงกว่าจำนวนร้อยละ 9.1

ในด้านอาชีพ พบว่า ผู้ประกอบอาชีพที่ต้องใช้การศึกษาสูง อาทิ นักธุรกิจ ข้าราชการ นิสิตนักศึกษา จะไปลงคะแนนเสียงด้วยการตัดสินใจของตนเองมากกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพแม่บ้าน และรับจ้าง ทั้งนี้ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลวิจัยของ จิรายุทธ วัจนะรัตน์ พบว่าปัจจัยด้านอาชีพของประชาชนที่ต่างกัน มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย¹ และรังสิมา ศิรังษี พบว่า นิสิตนักศึกษาซึ่งเป็นผู้มีการศึกษาสูงจะมีพฤติกรรม

¹ จิรายุทธ วัจนะรัตน์, "การไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2524 เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 221.

การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยจิตสำนึกตนเอง²

สรุปได้ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจอันประกอบด้วย อายุ การศึกษา ละอาชีพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยแนวโน้มจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครด้วยตนเอง อาจเป็นเพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างทั่วถึง

เมื่อจำแนกผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่า สมาคมจีนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งเพียงบางกลุ่ม กล่าวคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามความต้องการของสมาคมจีนส่วนใหญ่ จะอยู่ในช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป ทั้งนี้สังเกตว่าผู้ที่สูงอายุดังกล่าวเป็นสมาชิกสมาคมจีน ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งวัยหนุ่มสาวและกลางคนส่วนใหญ่จะไม่ใช่สมาชิกสมาคมจีน นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการศึกษา ด้านอาชีพนั้นสมาคมจีนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีอาชีพรับจ้าง อาจพิจารณาจากการที่กลุ่มอาชีพดังกล่าวต้องการมีบทบาทและเป็นที่ยอมรับในสังคมของสมาคมจีน นอกจากนี้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่กล่าวว่า สมาคมจีนมีบทบาทในการชักชวนให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น ไม่ได้มีบทบาทชักจูงให้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง อย่างไรก็ตามการศึกษาอิทธิพลของสมาคมจีนต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของกลุ่มในเขตที่ทำการศึกษานี้ ถือว่าเป็นเขตที่มีความเจริญด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ประกอบกับได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองพร้อมและรวดเร็ว จึงทำให้บทบาทหรืออิทธิพลของสมาคมจีนในการชักจูงให้เลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งของพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งมีต่ำลง ซึ่งบทบาทของสมาคมจีนดังกล่าวอาจจะมีอิทธิพลต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นอย่างมากในเขต

² รังสิมา ศิริรังษี. "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), หน้า 135.

ต่างจังหวัด ทั้งด้านการสนับสนุนด้านการเงิน อุปกรณ์การหาเสียง เพื่อให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งได้รับเลือกตั้งตามความต้องการของสมาคมจีน

จากการสังเกตพบว่า ระดับอายุมีผลต่อการเป็นสมาชิกสมาคมจีนตลอดจนต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยพบว่าระดับอายุ 51 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสมาคมจีนและเข้าร่วมงานหรือกิจกรรมของสมาคมจีนสม่ำเสมอ จึงทำให้สมาคมจีนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง โดยความเห็นของสมาคมจีนหรือองค์กรจีนให้ลงคะแนนให้ผู้สมัครดังกล่าว ในขณะที่ระดับอายุ 50 ปีลงมา ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมจีนแต่มีบางรายที่เข้าร่วมงานของสมาคมจีนหรือองค์กรจีน เนื่องจากเหตุผลทางด้านธุรกิจการค้าที่ต้องติดต่อหรืออาศัยความสัมพันธ์กับสมาคมจีนในการพัฒนาการค้าของตน จึงทำให้ชาวไทยเชื้อสายจีนในระดับอายุ 50 ปีลงมาบางรายเท่านั้นที่มีการตัดสินใจในการเลือกผู้สมัครตามคำแนะนำของสมาคมจีน เพราะปัจจัยด้านการค้ามากกว่าความรู้ลึกซึ้งพันในความเป็นจีนเหมือนระดับรุ่นอายุ 51 ปีขึ้นไป นอกจากนี้พบว่าระดับอายุ 20-30 ปีส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกของสมาคมจีนหรือองค์กรจีน เพราะไม่เห็นความสำคัญและไม่มีการติดต่อกับสมาคมทั้งด้านการค้าหรือการงานต่าง ๆ ในทางตรงกันข้ามกลุ่มนี้มีความเห็นว่าสมาคมจีนมีบทบาทเพียงการสังสรรค์ผู้ที่มีอายุมากเท่านั้น ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าระดับอายุมีอิทธิพลต่อการเป็นสมาชิกสมาคมจีนหรือองค์กรจีน และส่งผลต่อเนื่องมาถึงการมีอิทธิพลตัดสินใจเลือกผู้สมัครตามคำแนะนำของสมาคมจีนหรือองค์กรจีน กล่าวคือ ผู้ที่อยู่ในระดับอายุ 20-30 ปีมีแนวโน้มที่จะไม่ตัดสินใจตามอิทธิพลของสมาคมจีนเช่นเดียวกับระดับอายุ 30-40 ปี ในขณะที่ระดับอายุ 41-50 ปีมีแนวโน้มที่ตัดสินใจด้วยตนเอง แต่มีบางรายที่ต้องตัดสินใจตามสมาคมเพราะเป็นสมาชิกสมาคมหรือทำการค้า ส่วนผู้ที่มีระดับอายุ 51 ปีขึ้นไปนั้น มีแนวโน้มตัดสินใจตามสมาคมจีนในการเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามที่สมาคมจีนเห็นสมควร

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าระดับอายุ 20-30 ปีบางรายต้องตัดสินใจตามสมาคมจีนในการเลือกผู้สมัคร เนื่องจากเหตุผลทางธุรกิจการค้าที่ต้องอาศัยสมาคมจีนเป็นตัวหลักในการดำเนินการค้าแม้ว่าจะไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมจีนก็ตาม

กล่าวได้ว่าอิทธิพลของสมาคมจีนมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อผู้ที่มีระดับอายุ 51 ปีขึ้นไป และผู้ที่ประกอบการค้าธุรกิจติดต่อกับสมาคมจีนหรือองค์กรจีนดังกล่าว ในขณะที่ผู้ที่มีระดับอายุ 20-50 ปีส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่พบว่าสมาคมจีนหรือองค์กรจีนไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกพรรค หรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

ดังนั้น อิทธิพลของสมาคมจีนในการศึกษานี้ ยังไม่สามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครของผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ จึงทำให้สมมติฐานที่ 2 ที่ว่า องค์กรหรือสมาคมจีนมีอิทธิพลต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง จึงยังไม่ได้รับการยอมรับทั้งหมดเพราะยังมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ตัดสินใจลงคะแนนด้วยความสำนึกของตนเอง แต่สำหรับผู้ตัดสินใจลงคะแนนเสียงโดยมีอิทธิพลจากสมาคมจีนพบว่ามักมีอายุสูง

3. ความผูกพันโครงสร้างและสภาพแวดล้อมทางการเมืองต่อพฤติกรรมการลงคะแนน

ด้วยเหตุที่ความแตกต่างของการแพร่กระจายของข่าวสารข้อมูลแต่ละสมัยเลือกตั้ง น่าจะส่งผลต่อความรู้สึกทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อรัฐบาลและระบบการเมืองรวมถึงสถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่แตกต่างกัน ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจและความผูกพันทางการเมือง จึงมีความสำคัญและเป็นเรื่องที่ต้องศึกษา

3.1 เกณฑ์การเลือกตั้งโดยคำนึงถึงพรรคการเมืองหรือตัวบุคคลจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

เมื่อได้ทำการจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แตกต่างกัน พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 52.9 พิจารณาทั้งพรรคและบุคคลประกอบกัน ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนร้อยละ 31.4 พิจารณาจากตัวบุคคลเป็นสำคัญ และจำนวนร้อยละ 15.7 พิจารณาจากพรรคการเมือง

ในด้านอายุ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับอายุ 20-30 ปี จะพิจารณาลงคะแนนเสียงจากพรรคและบุคคลละกัน เช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งระดับอายุอื่น ๆ ในขณะที่ผู้มีระดับอายุ 51 ปีขึ้นไป พิจารณาจากพรรคการเมืองเป็นจำนวนร้อยละ 43.7 ซึ่งตรงกันข้ามกับผลการวิจัยของสุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว เมื่อปี 2522 ที่พบว่า ผู้ไปลงคะแนนเสียงยิ่งมีอายุมากขึ้น มีแนวโน้มที่จะเลือกโดยคำนึงถึงตัวบุคคลมากกว่าพรรค^๓

ด้านการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำและปานกลาง กล่าวคือ ระดับ ป.1 - ป.6, ม.1 - ม.3 และ ม.3 - ม.6 จะพิจารณาทั้งพรรคและตัวบุคคล จำนวนร้อยละ 45.5, 50.0 และ 56.0 ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงปริญญาตรีขึ้นไปจะพิจารณาจากพรรคจำนวนร้อยละ 45.8 สูงกว่าระดับการศึกษาอื่น

ด้านอาชีพ พบว่า ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่มีอาชีพแม่บ้านพิจารณาลงคะแนนจากตัวบุคคลจำนวนร้อยละ 47.0 ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพอื่นพิจารณาจากทั้งตัวบุคคลและพรรคประกอบกัน

ด้านรายได้ พบว่า ผู้มีรายได้สูงจะพิจารณาทั้งพรรคและบุคคล กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 3,001 - 6,000 บาท มีจำนวนร้อยละ 59.2 และผู้ที่มีรายได้ 6,001 - 10,000 บาทขึ้นไป จำนวนร้อยละ 56.4 ในขณะที่ผู้มีรายได้ระหว่าง 1,000 - 3,000 บาท จะพิจารณาจากตัวบุคคลเป็นสำคัญจำนวนร้อยละ 42.5

โดยสรุป ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่จะพิจารณาลงคะแนนเสียงจากพรรคและบุคคลควบคู่กันประกอบกัน โดยการศึกษา อายุ รายได้ มีอิทธิพลต่อการพิจารณา ส่วนอาชีพไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

^๓สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), หน้า 85.

ตารางที่ 10 เกณฑ์การเลือกตั้งโดยการคำนึงถึงพรรคการเมืองหรือตัวบุคคลจำแนกตาม
ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม	เกณฑ์การเลือก			
	พรรค	บุคคล	คณะกัน	รวม
<u>อายุ</u>				
20-30 ปี	10(10.6)	33(35.1)	51(54.3)	44.3
31-40 ปี	6(9.5)	20(31.7)	37(58.8)	30.5
41-50 ปี	10(27.8)	9(25.0)	17(47.2)	17.6
51 ปีขึ้นไป	7(43.7)	4(25.0)	5(31.3)	7.6
<u>การศึกษา</u>				
ป.1 - ป.6	13(29.5)	11(25.0)	20(45.5)	20.9
ม.1 - ม.3	3(13.6)	8(36.4)	11(50.0)	10.5
ม.4 - ม.6	8(19.6)	10(24.4)	23(56.0)	19.5
สูงกว่า ม.6 - อนุปริญญา	7(13.0)	17(31.5)	30(55.5)	26.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	33(45.8)	20(27.8)	19(26.4)	22.4
<u>อาชีพ</u>				
ธุรกิจ ค้าขาย	18(15.5)	32(27.6)	66(56.9)	55.2
แม่บ้าน	4(23.5)	8(47.0)	5(29.5)	8.1
เอกชน รัฐวิสาหกิจ ราชการ	5(14.3)	14(40.0)	16(45.7)	16.7
นิสิต นักศึกษา	2(12.5)	5(31.25)	9(56.25)	7.6
รับจ้าง	4(1.5)	7(26.9)	15(57.6)	12.4

สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม	เกณฑ์การเลือก			
	พรรค	บุคคล	คณะกัน	รวม
<u>รายได้</u>				
1,000 - 3,000 บาท	6(15.0)	17(42.5)	17(42.5)	19.0
3,001 - 6,000 บาท	12(15.8)	19(25.0)	45(59.2)	36.2
6,001 - 10,000 บาท	7(12.7)	17(30.9)	31(56.4)	26.2
10,000 บาทขึ้นไป	8(20.5)	13(33.3)	18(47.2)	18.6
เฉลี่ย	15.7	31.4	52.9	100
รวม	33	66	111	210

3.2 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมกับระยะเวลาในการตัดสินใจ

ประเด็นต่อไปจะทำการศึกษาวิจัย คือ ระยะเวลาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งว่ามีความสัมพันธ์กับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมากน้อยเพียงใด

จากการวิจัย ปรากฏว่า ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงส่วนใหญ่ร้อยละ 55.7 จะทำการตัดสินใจเลือกผู้สมัครไว้ล่วงหน้า (1 สัปดาห์ขึ้นไปก่อนการเลือกตั้ง) ส่วนร้อยละ 35.2 ได้ตัดสินใจใกล้วันเลือกตั้ง โดยมีผู้ตอบว่าตัดสินใจในวันเลือกตั้งร้อยละ 8.1 และในคูหาเลือกตั้งเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันของผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง จะพบว่าในด้านอายุ ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุใดจะทำการตัดสินใจไว้ล่วงหน้า โดยเฉพาะช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี และ 31-40 ปี

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา จะเห็นได้ว่า ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่มีระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีจำนวนร้อยละ 68.1 จะทำการตัดสินใจไว้ล่วงหน้า ส่วนผู้ที่มีการศึกษาระดับ ป.1 - ป.6 และ ม.1 - ม.3 จะมีการตัดสินใจในวันเลือกตั้ง จำนวนร้อยละ 36.4 และ 27.3 ตามลำดับ ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก่อนล่วงหน้าเช่นเดียวกับผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

ในด้านรายได้ พบว่า ผู้ที่มีระดับรายได้ต่ำ มีจำนวนการตัดสินใจไว้ก่อนล่วงหน้าอยู่ในไม่ต่างกับผู้ที่มีระดับรายได้ 3,001 - 6,000 บาท (53.9) และผู้ที่มีระดับรายได้ 6,001-10,000 บาท (58.2) ขึ้นไป

ส่วนการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่ประกอบธุรกิจจะทำการตัดสินใจล่วงหน้าในอัตราร้อยละ 59.5 ในขณะที่ผู้ประกอบอาชีพอื่นมีลักษณะของการตัดสินใจล่วงหน้าไม่แตกต่างกันมากนัก

จากผลการวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจล่วงหน้าก่อนวันเลือกตั้ง ซึ่งตรงกันข้ามกับผลการวิจัยของ ลาสาร์เฟลด์ ที่พบว่า ผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ อาจถูกกดดันหรือชักจูงจากฝ่ายต่าง ๆ ให้เลือกผู้สมัครที่แต่ละฝ่ายสนับสนุนอยู่ได้ง่ายกว่า ทำให้ผู้เลือกตั้ง

เกิดความยุ่งยากใจในการตัดสินใจ และมักจะต้องตัดสินใจล่าช้า โดยส่วนใหญ่จะตัดสินใจในวันเลือกตั้ง⁴ อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำแม้จะรับเงินจากผู้สนับสนุนผู้สมัครคนใดคนหนึ่งก็ตามมักจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครไว้ล่วงหน้าและไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตามที่ได้รับเงิน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกผู้สมัครซ้ำหรือเร็วในครั้งนี้นี้ แตกต่างจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา เช่น การศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างของจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2528 โดย จรูญ สุภาพ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว⁵ และพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2528 โดยพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว พบว่า ผู้ลงคะแนนเสียงเกือบครึ่ง (ร้อยละ 43) บอกว่ายังไม่ได้ตัดสินใจจะเลือกใคร⁶ ส่วนการศึกษาในครั้งนี้นับว่า จำนวนผู้ที่ยังไม่ตัดสินใจจะเลือกใครมีจำนวนลดน้อยลง โดยมีเพียงร้อยละ 36.2 ที่ตัดสินใจก่อนล่วงหน้า 2-3 วัน ทั้งนี้อาจมาจากเหตุผลที่ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตสัมพันธวงศ์ เป็นเขตที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้ง หรือตัวผู้สมัครเป็นไปอย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนสามารถตัดสินใจล่วงหน้าในการเลือกผู้สมัครก่อนวันเลือกตั้ง (รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 4-11)

⁴Lazarsfeld, Berelson and Gaudet, The People's Choice: How the Voter Makes Up His Mind in a Presidential Campaign, (New York: University of Chicago Press), 1924, p. 35.

⁵จรูญ สุภาพ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, เอกสารการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดบุรีรัมย์ แทนตำแหน่งที่ว่าง 28 สิงหาคม 2526. (กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527), หน้า 127.

⁶พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, เอกสารการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น เขต 3 18 เมษายน 2526. (กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527), หน้า 127.

ตารางที่ 4.11 ระยะเวลาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ
และสังคม

เกณฑ์การตัดสินใจ

1. ค้นหาเลือกตั้ง	2. วันเลือกตั้ง
3. 2-3 วันก่อนเลือกตั้ง	4. หนึ่งสัปดาห์ขึ้นไป

สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม	1	2	3	4	รวม
<u>อายุ</u>					
20-30 ปี	-	12(12.9)	31(33.3)	50(53.8)	44.3
31-40 ปี	2(3.1)	4(6.3)	22(34.4)	36(56.3)	30.5
41-50 ปี	-	-	17(45.9)	20(54.1)	17.6
51 ปีขึ้นไป	-	-	6(37.5)	10(62.5)	7.6
<u>การศึกษา</u>					
ป.1 - ป.6	-	3(6.8)	16(36.4)	25(56.8)	20.9
ม.1 - ม.3	-	3(3.6)	6(27.3)	13(59.1)	10.5
ม.4 - ม.6	1(2.4)	2(4.9)	16(39.0)	22(53.7)	19.5
สูงกว่า ม.6 - อนุปริญญา	1(1.8)	6(10.8)	23(41.0)	26(46.4)	26.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	-	3(6.4)	12(25.5)	32(68.1)	22.4
<u>อาชีพ</u>					
ธุรกิจ ค้าขาย	1(0.9)	9(7.7)	37(31.9)	69(59.5)	55.2
แม่บ้าน	-	2(11.8)	7(41.1)	8(47.1)	8.1
เอกชน รัฐวิสาหกิจ ราชการ	-	3(8.6)	11(31.4)	21(60.0)	16.7
นิสิต นักศึกษา	-	2(12.5)	9(56.3)	5(31.2)	7.6
รับจ้าง	1(3.8)	1(3.8)	10(38.5)	14(53.9)	12.4

ตารางที่ F4.11 (ต่อ)

เกณฑ์การตัดสินใจ

1. ค้นหาเลือกตั้ง	2. วันเลือกตั้ง
3. 2-3 วันก่อนเลือกตั้ง	4. หนังสือปลัดหาขึ้นไป

สถานภาพ	1	2	3	4	รวม
ทางเศรษฐกิจและสังคม					
<u>รายได้</u>					
1,000 - 3,000 บาท	-	8(20.0)	13(32.5)	19(47.5)	19.0
3,001 - 6,000 บาท	1(1.3)	5(6.6)	29(38.2)	41(53.9)	36.2
6,001 - 10,000 บาท	1(1.8)	3(5.5)	19(34.5)	32(58.2)	26.2
10,000 บาทขึ้นไป	-	1(2.6)	13(33.3)	25(64.1)	18.6
เฉลี่ย	1	8.1	35.2	55.7	100.0
รวม	2	17	74	117	210

เมื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ต้องการที่จะได้รับการเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียงเพื่อระดมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนเสียงให้กับตนมากที่สุดจึงมีความจำเป็น ผู้สมัครแต่ละคนจะต้องพยายามดำเนินการบริหารการหาเสียงให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยใช้เครื่องมือและข้อได้เปรียบต่าง ๆ ที่จะทำให้คนรู้จักตัวผู้สมัคร เลื่อมใสนิยมและท้ายสุดตัดสินใจเลือกผู้สมัคร โดยวิธีการรณรงค์หาเสียงในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การเข้าพบประชาชนตามบ้าน การติดป้ายโฆษณา การแถลงนโยบายในที่สาธารณะ การเข้าพบผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นเพื่อหาเสียงสนับสนุนรวมถึงการจ้างวานให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตน เป็นต้น ดังนั้นการรณรงค์หาเสียงจึงมีความจำเป็นต่อการได้รับเลือกตั้งอย่างยิ่ง

3.3 การรณรงค์หาเสียง

ผลการวิจัยพบว่า ในด้านอายุ ผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี มีแนวโน้มในการรณรงค์หาเสียงโดยการแถลงนโยบายในที่สาธารณะจำนวนร้อยละ 58.1 ขณะที่ผู้มีช่วงอายุ 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มที่ให้การรณรงค์หาเสียงโดยผู้สมัครเข้าไปพบตามบ้านจำนวนร้อยละ 56.8 และ 62.5

ในด้านการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษา ป.1 - ป.6 มีแนวโน้มให้ผู้สมัครหาเสียงตามบ้านจำนวนร้อยละ 52.3 ขณะที่ผู้มีการศึกษาปานกลางและสูงมีแนวโน้มให้ผู้สมัครแถลงนโยบายในที่สาธารณะ

ในด้านอาชีพ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประกอบอาชีพที่ต้องใช้การศึกษาสูงมีแนวโน้มให้มีการแถลงนโยบายมากกว่าที่เข้าหาเสียงตามบ้าน กล่าวคือ อาชีพนักธุรกิจ ค่าขายมีร้อยละ 55.2 นิสิตนักศึกษาจำนวนร้อยละ 62.5 อย่างไรก็ตาม อาชีพแม่บ้านและรับจ้างมีแนวโน้มให้ผู้สมัครหาเสียงตามบ้านร้อยละ 47.1 และ 50.0 ตามลำดับ

ด้านรายได้ พบว่า ผู้ที่มีรายได้ระดับต่าง ๆ มีแนวโน้มต่ำกว่า 3,000 บาท มีแนวโน้มให้ผู้สมัครแถลงนโยบายจำนวนร้อยละ 57.5 ขณะเดียวกันมีการติดป้ายโฆษณาจำนวนร้อยละ 22.5 และหาเสียงตามบ้านร้อยละ 20.0 ส่วนรายได้ตั้งแต่ 6,000 บาทขึ้นไป มีแนวโน้มให้ผู้สมัครหาเสียงตามบ้านแถลงนโยบายในที่สาธารณะประกอบกัน (ดูตารางที่ 4.12)

สรุปได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีแนวโน้มให้ผู้สมัครหาเสียงโดยการแถลงนโยบายจำนวนร้อยละ 51.4 โดยการเข้าพบตามบ้านจำนวนร้อยละ 39.0 และติดป้ายโฆษณาจำนวนร้อยละ 9.5 เท่านั้น

ตารางที่ 4.12 การรณรงค์หาเสียงจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม	เข้าพบตามบ้าน	ติดป้ายโฆษณา	แถลงนโยบาย	รวม
<u>อายุ</u>				
20-30 ปี	26(27.9)	13(14.0)	54(58.1)	44.3
31-40 ปี	25(39.1)	6(9.4)	33(51.6)	30.5
41-50 ปี	21(56.8)	1(2.7)	15(40.5)	17.6
51 ปีขึ้นไป	10(62.5)	-	6(37.5)	7.6
<u>การศึกษา</u>				
ป.1 - ป.6	23(52.3)	5(11.4)	16(36.3)	20.9
ม.1 - ม.3	7(31.8)	1(4.6)	14(63.6)	10.5
ม.4 - ม.6	20(48.8)	3(7.3)	18(43.9)	19.5
สูงกว่า ม.6 - อนุปริญญา	15(26.8)	6(10.7)	35(62.5)	26.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	17(36.2)	5(10.6)	25(53.2)	22.4
<u>อาชีพ</u>				
ธุรกิจ ค้าขาย	42(36.2)	10(8.6)	64(55.2)	55.2
แม่บ้าน	8(47.1)	-	9(52.9)	8.1
เอกชน รัฐวิสาหกิจ ราชการ	16(45.7)	3(8.6)	16(45.7)	16.7
นิสิต นักศึกษา	3(18.8)	3(18.8)	10(62.5)	7.6
รับจ้าง	13(50.0)	4(15.4)	9(34.6)	12.4

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

สถานภาพ	เข้าพบตามบ้าน	ติดป้ายโฆษณา	แถลงนโยบาย	รวม
ทางเศรษฐกิจและสังคม				
รายได้				
1,000 - 3,000 บาท	8(20.0)	9(22.5)	23(57.5)	19.0
3,001 - 6,000 บาท	31(40.8)	7(9.2)	38(50.0)	36.2
6,001 - 10,000 บาท	25(45.5)	3(5.5)	27(49.0)	26.2
10,000 บาทขึ้นไป	18(46.2)	1(2.6)	20(51.2)	18.6
เฉลี่ย	39.0	9.5	51.4	100.0
รวม	82	20	108	210

3.4 สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศกับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองต่อการตัดสินใจ

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศมีผลกระทบต่อ การเลือกตั้งบ้าง ในอัตราร้อยละ 53.3 ไม่มีผลกระทบต่อ การตัดสินใจร้อยละ 37.6 และมีผลกระทบเป็นอย่างมาก ในอัตราร้อยละ 9.0

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดโดยจำแนกความคิดเห็นต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในแต่ละช่วงสมัยที่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้งตามสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พบว่าในด้านอายุปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างในด้านความคิดเห็น

กล่าวคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่เห็นว่าเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศ มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้งในบางเรื่อง โดยช่วงอายุ 20-30 ปี มีความเห็นในอัตราร้อยละ 57 ซึ่งมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ คือ 31-39 ปี, 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป (อัตราร้อยละ 53.1, 45.9 และ 50 ตามลำดับ) และเป็นที่น่าสังเกตว่า ช่วงอายุ 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไม่มีผลกระทบต่อ การเลือกตั้งในอัตราที่มากกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งในช่วงอายุอื่น ๆ คืออัตราร้อยละ 51.4 และ 50 ตามลำดับ

ในด้านการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีความคิดเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศมีผลกระทบต่อ การเลือกตั้ง ส.ส. ในอัตราส่วนที่ค่อนข้างมากกว่าผู้มีการศึกษาในระดับต่ำและปานกลางถึงร้อยละ 78.7 ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลกระทบต่ออย่างมากต่อการเลือกตั้งในอัตราที่ค่อนข้างมากกว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป (ดูรายละเอียดในตารางที่ 4.13)

เมื่อพิจารณาในด้านอาชีพ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นนิสิตนักศึกษาจำนวนร้อยละ 68.8 เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลกระทบต่อบ้างมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ในขณะที่กลุ่มแม่บ้านมีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองก่อให้เกิดผลกระทบต่ออย่างมากต่อการเลือกตั้งร้อยละ 17.6

ในด้านรายได้ พบว่า ผู้ที่มีรายได้ระดับต่าง ๆ มีความคิดเห็นไม่ต่างกันถึงผลกระทบต่อ บ้างต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แต่ในทำนองเดียวกันผู้ที่มีรายได้ 1,000-3,000 บาท เห็นว่ามีผลกระทบต่ออย่างมากจำนวนร้อยละ 12.5 ในอัตราที่มากกว่าผู้มีรายได้ระดับปานกลางและสูง

ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาลจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

จากการวิจัยพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีทัศนคติที่ไม่พอใจต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาลมีแนวโน้มที่จะเลือกลงคะแนนให้พรรคฝ่ายค้านจำนวนร้อยละ 63.9 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติงานของรัฐบาลช่วงที่ผ่านมาขาดประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด โดยจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม จากการวิจัยพบว่าในด้านอายุ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี มีทัศนคติต่อการเลือกฝ่ายค้านจำนวนร้อยละ 60.2 ในขณะที่ผู้ที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันมากนักระหว่างการเลือกฝ่ายค้านจำนวนร้อยละ 65.6 และ 70.3 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีแนวโน้มต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาลสูงกว่ากลุ่มอายุอื่น

ในด้านการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงที่มีระดับการศึกษาสูงมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาลไม่แตกต่างกันมากนัก คือ ผู้มีสิทธิลงคะแนนที่จบปริญญาตรีขึ้นไป มีอัตรา ร้อยละ 65.9 ส่วนผู้ที่จบป.1-ม.3 มีอัตราร้อยละ 63.6 (รายละเอียดตามตารางที่ 4.14)

ในด้านอาชีพ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งระดับอาชีพต่าง ๆ กันมีแนวโน้มในการเลือกตั้งไม่ต่างกันนัก แต่เป็นที่น่าสนใจว่า นิสิตนักศึกษาไม่มีแนวโน้มที่จะไม่เลือกพรรคฝ่ายค้านร้อยละ 50 เท่านั้น

ในด้านรายได้ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับรายได้สูงตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไปมีแนวโน้มที่จะเลือกพรรคฝ่ายค้านจำนวนร้อยละ 72.7

จากการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเลือกลงคะแนนให้พรรคฝ่ายค้านในกรณีที่พรรครัฐบาลขาดประสิทธิภาพในการบริหารปกครองประเทศ โดยเฉพาะผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมีแนวโน้มในการเลือกพรรคฝ่ายค้านมากกว่าผู้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ

สำหรับความคิดเห็นต่อการฉ้อราษฎร์บังหลวงที่เป็นสาเหตุทำให้เปลี่ยนไปเลือกพรรคการเมืองใหม่ พบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่เห็นว่าการฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นสาเหตุที่ทำให้ตนเปลี่ยนไปเลือกพรรคการเมืองใหม่ในอัตราร้อยละ 88.6 ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่เปลี่ยนไปเลือกพรรคใหม่ร้อยละ 11.4 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่จะไม่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงให้กับพรรคการเมืองที่มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป

เมื่อพิจารณาในด้านอายุ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีช่วงอายุ 31-40 ปีมีความเห็นว่าการฉ้อราษฎร์บังหลวงทำให้ตนเปลี่ยนไปเลือกพรรคใหม่มีจำนวนมากกว่าช่วงอายุอื่นถึงร้อยละ 90.6 รองลงมาได้แก่กลุ่มช่วงอายุ 20-30 ปีร้อยละ 87.1 ในขณะที่กลุ่มช่วงอายุ 41-50 ปี เห็นว่ายังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปเลือกพรรคการเมืองใหม่มากกว่าช่วงอายุอื่นถึงร้อยละ 13.6

ด้านการศึกษา พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จบการศึกษาสูงจะเปลี่ยนไปเลือกพรรคใหม่ในอัตราที่สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำและปานกลาง (ป.1 - ม.3)

ส่วนในด้านอาชีพ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประกอบอาชีพธุรกิจค้าขายมีความเห็นว่าจะเปลี่ยนไปเลือกพรรคใหม่ในอัตราร้อยละ 93.9 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีอาชีพข้าราชการ พนักงานเอกชนและรัฐวิสาหกิจ เห็นว่ายังคงไม่เปลี่ยนไปเลือกพรรคใหม่สูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นถึงร้อยละ 22.9

ในด้านรายได้ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีระดับรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท จะเลือกพรรคการเมืองเดิมจำนวนที่สูงกว่าผู้มีรายได้สูงร้อยละ 15 ในขณะที่ผู้มีระดับรายได้สูงส่วนใหญ่จะเปลี่ยนไปเลือกพรรคใหม่

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่จะเปลี่ยนไปเลือกพรรคการเมืองใหม่ เมื่อพบว่าการฉ้อราษฎร์บังหลวงเกิดขึ้นในพรรคหนึ่งพรรคใด โดยพบว่าผู้มีสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจสูงมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปเลือกพรรคใหม่ในอัตราที่สูงกว่าผู้มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ (ดูรายละเอียดตารางที่ 4.15) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของ แคมเบลล์ (Campbell) และคณะที่พบว่า "ปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัย" มีผลทำให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเบี่ยงเบนไปจากสภาวะปกติ⁷

กล่าวโดยสรุป ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีความผูกพันทางการเมืองในระดับค่อนข้างสูง โดยเมื่อพิจารณาถึงผลกระทบของสถานการณ์ทางการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองใหม่ แสดงให้เห็นถึงการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและสิทธิของตนเองในการเลือกผู้สมัครหรือพรรคที่ตนพอใจ ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอีกส่วนหนึ่งมีความผูกพันต่อพรรคการเมืองสูง โดยนิยมชมชอบผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคเป็นพิเศษนั้น สถานการณ์ทางการเมืองที่แปรเปลี่ยนไม่ก่อให้เกิดการตัดสินใจไปเลือกพรรคใหม่ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะกลายเป็นฐานคะแนนที่สำคัญของพรรคการเมือง ส่วนผู้ที่เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลกระทบอย่างมากจนไม่ต้องการไปลงคะแนนเสียงแม้มีเพียงจำนวนน้อย แต่ส่งผลกระทบต่อระบอบประชาธิปไตยเพราะจะทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความแปลกแยกทางการเมืองและถอนตัวจากการเมืองในที่สุด

⁷Angus Campbell, Phillip E. Converse, Warren E. Miller and Donald E. Stokes. Elections and Political Order. (New York: Willey, 1966), chp.7

สำหรับประเด็นการตัดสินใจลงคะแนนให้พรรคฝ่ายค้านเมื่อไม่พอใจการบริหารงานของพรรครัฐบาลนั้น มีข้อสังเกตว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนหนึ่งเห็นว่าทั้งพรรคฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาลย่อมมี ส.ส. ทั้งดีและไม่ดีผสมกัน ดังนั้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงพิจารณาถึงตัวบุคคลเป็นหลัก โดยพิจารณาพรรคประกอบอีกครั้ง ส่วนประเด็นที่น่าสนใจคือในกรณีที่พรรคฝ่ายค้านส่งผู้สมัครที่ไม่น่าสนใจ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งยังมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครจากฝ่ายรัฐบาลหรือไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในครั้งนั้น

ส่วนการฉ้อราษฎร์บังหลวงแม้ว่าจะทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่เปลี่ยนไปเลือกพรรคการเมืองใหม่ แต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนหนึ่งยังคงไม่เปลี่ยนไปเลือกพรรคใหม่โดยเห็นว่าแต่ละพรรคยังมีการฉ้อราษฎร์บังหลวงแม้ว่าจะไม่เป็นที่เปิดเผย รวมทั้งผู้ที่มีความศรัทธาในพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งจะไม่เปลี่ยนความนิยมในการเลือกพรรคแม้ว่าจะได้รับข่าวคราวในทางไม่ดีของพรรคนั้น

นอกจากนี้ พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มิได้เป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่รับฟังข่าวสารข้อมูลทางการเมือง เนื่องจากเขตสัมพันธวงศ์ถือว่าเป็นเขตที่มีความเจริญทางด้านธุรกิจการค้า การสื่อสารคมนาคมและอยู่กลางใจนครหลวงของประเทศ จึงทำให้ข่าวสารข้อมูลทางการเมืองกระจายไปอย่างทั่วถึง

ส่วนการไปฟังหาเสียงพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะให้มีการรณรงค์หาเสียงทางสื่อมวลชน โดยเฉพาะทางโทรทัศน์ เนื่องจากเกรงอันตรายเมื่อไปฟังการหาเสียงในสถานที่ต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม พบว่าบุคคลที่ไปฟังการรณรงค์หาเสียงในสถานที่ต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่จะมีความผูกพันกับพรรคการเมืองนั้น ๆ และเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น โดยความศรัทธาในตัวหัวหน้าพรรคเป็นสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับปานกลางและต่ำ

ตารางที่ 4.13 ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองต่อการตัดสินใจ

จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง

1. มีผลกระทบบ้าง จนตัดสินใจไม่เลือกพรรคการเมืองเดิม
2. ไม่มีผลกระทบเลยและยังคงตัดสินใจเลือกผู้สมัครจากพรรคเดิม
3. มีผลกระทบอย่างมาก จนไม่ต้องการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม	ผลกระทบต่อการตัดสินใจ			
	1	2	3	รวม
<u>อายุ</u>				
20-30 ปี	53(57.0)	28(30.1)	12(12.9)	44.3
31-40 ปี	34(53.1)	24(37.5)	6(9.4)	30.5
41-50 ปี	17(45.9)	19(51.4)	1(2.7)	17.6
51 ปีขึ้นไป	8(50.0)	8(50)	-	7.6
<u>การศึกษา</u>				
ป.1 - ป.6	24(54.5)	18(40.9)	2(4.5)	20.9
ม.1 - ม.3	11(50.0)	8(36.4)	3(13.6)	10.5
ม.4 - ม.6	19(46.3)	18(43.9)	4(9.7)	19.5
สูงกว่า ม.6 - อนุปริญญา	32(57.1)	18(32.1)	6(10.8)	26.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	37(78.7)	9(19.1)	1(2.2)	22.4
<u>อาชีพ</u>				
ธุรกิจ ค้าขาย	64(55.2)	46(39.6)	6(5.2)	55.2
แม่บ้าน	6(35.3)	8(47.1)	3(17.6)	8.1
เอกชน รัฐวิสาหกิจ ราชการ	19(54.3)	12(34.3)	4(11.4)	16.7
นิสิต นักศึกษา	11(68.8)	3(18.7)	2(12.5)	7.6
รับจ้าง	17(65.4)	5(19.2)	4(15.4)	12.4

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง

1. มีผลกระทบบ้าง จนตัดสินใจไม่เลือกพรรคการเมืองเดิม
2. ไม่มีผลกระทบเลยและยังคงตัดสินใจเลือกผู้สมัครจากพรรคเดิม
3. มีผลกระทบอย่างมาก จนไม่ต้องการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม	ผลกระทบต่อการตัดสินใจ			
	1	2	3	รวม
<u>รายได้</u>				
1,000 - 3,000 บาท	21(52.5)	14(35.0)	5(12.5)	19.0
2,001 - 6,000 บาท	42(55.3)	27(35.5)	7(9.2)	36.2
6,001 - 10,000 บาท	27(49.1)	23(41.8)	5(9.1)	26.2
10,000 บาทขึ้นไป	22(56.4)	15(38.5)	2(5.1)	18.6
เฉลี่ย	53.3	37.6	9.0	100.0
รวม	112	79	19	210

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีแนวโน้มที่จะเลือกพรรคการเมืองใหม่ โดยเฉพาะระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีความคิดว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองดังกล่าว มีผลกระทบบ้างสูงกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไม่มีผลกระทบต่อการเลือกตั้งและยังตัดสินใจเลือกพรรคเดิม ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีความศรัทธาในพรรคและหัวหน้าพรรคตลอดจนเป็นสมาชิกพรรค ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีระดับการศึกษายานกลางและต่ำ นอกจากนี้พบว่าผู้ที่เห็นว่าจะไม่ไปลงคะแนนเสียงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้นมีจำนวนเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 4.14ทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาลจําแนกตามสถานภาพทาง
เศรษฐกิจและสังคม

สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม	ไม่พึงพอใจการบริหารงานของรัฐบาลทำให้ลงคะแนนเสียง เลือกพรรคฝ่ายค้าน		
	ใช่	ไม่ใช่	รวม
<u>อายุ</u>			
20-30 ปี	56(60.2)	37(39.8)	44.3
31-40 ปี	42(65.6)	22(34.4)	30.5
41-50 ปี	26(70.3)	11(29.7)	17.6
51 ปีขึ้นไป	10(62.5)	6(37.5)	7.6
<u>การศึกษา</u>			
ป.1 - ป.6	28(63.6)	16(36.4)	20.9
ม.1 - ม.3	12(54.5)	10(45.5)	10.5
ม.4 - ม.6	29(70.7)	12(29.3)	19.5
สูงกว่า ม.6 - อนุปริญญา	34(60.7)	22(39.3)	26.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	31(65.9)	16(34.1)	22.4
<u>อาชีพ</u>			
ธุรกิจ ค้าขาย	81(69.8)	35(30.2)	55.2
แม่บ้าน	11(64.7)	6(35.3)	8.1
เอกชน รัฐวิสาหกิจ ราชการ	19(54.3)	16(45.7)	16.7
นิสิต นักศึกษา	8(50.0)	8(50.0)	7.6
รับจ้าง	15(57.8)	11(42.2)	12.4

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม	ไม่พึงพอใจการบริหารงานของรัฐบาลทำให้ลงคะแนนเสียง เลือกพรรคฝ่ายค้าน		
	ใช่	ไม่ใช่	รวม
รายได้			
1,000 - 3,000 บาท	23(58.9)	16(41.0)	19.0
3,001 - 6,000 บาท	53(69.7)	23(30.3)	36.2
6,001 - 10,000 บาท	40(72.7)	15(27.3)	26.2
10,000 บาทขึ้นไป	21(53.8)	18(46.2)	18.6
เฉลี่ย	63.9	36.1	100.0
รวม	134	76	210

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่เห็นว่าจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้พรรคฝ่ายค้าน เมื่อพรรคฝ่ายรัฐบาลปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอีกส่วนหนึ่งที่มีฐานะทางสังคมและ เศรษฐกิจในระดับต่ำและปานกลาง ยังคงไม่เปลี่ยนใจไปเลือกพรรคใหม่นั้น ย่อมแสดงให้เห็นถึงความผูกพันด้านความศรัทธาต่อพรรค หรือหัวหน้าพรรคอย่างมาก ซึ่งผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจไปเลือกพรรคใหม่ เหล่านี้ มีแนวโน้มที่จะเลือกพรรคการเมืองเดิมทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.15 การสำรวจฐานะบ่งกลางเป็นสาเหตุให้เปลี่ยนไปเลือกพรรคการเมืองใหม่

สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน	จำนวน	ร้อยละ
<u>อายุ</u>				
20-30 ปี	81(87.1)	12(12.9)	93	(44.3)
31-40 ปี	58(90.6)	5(9.4)	64	(30.5)
41-50 ปี	32(86.4)	5(13.6)	37	(17.6)
51 ปีขึ้นไป	14(87.5)	2(12.5)	16	(7.6)
<u>การศึกษา</u>				
ป.1 - ป.6	33(75.0)	11(25.0)	44	(20.9)
ม.1 - ม.3	17(77.2)	5(22.8)	22	(10.5)
ม.4 - ม.6	36(87.8)	5(12.2)	41	(19.5)
สูงกว่า ม.6 - อนุปริญญา	49(87.5)	7(12.5)	56	(26.7)
ปริญญาตรีขึ้นไป	41(87.2)	6(12.8)	47	(22.4)
<u>อาชีพ</u>				
ธุรกิจ ค้าขาย	109(93.9)	7(6.1)	116	(55.2)
แม่บ้าน	15(88.2)	2(11.8)	17	(8.1)
เอกชน รัฐวิสาหกิจ ราชการ	27(77.1)	9(22.9)	35	(16.7)
นิสิต นักศึกษา	14(87.5)	2(12.5)	16	(7.6)
รับจ้าง	21(80.8)	5(19.2)	26	(12.4)

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคม				
	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน	จำนวน	ร้อยละ
รายได้				
1,000 - 3,000 บาท	34(85.0)	6(15.0)	40	(19.0)
3,001 - 6,000 บาท	66(86.8)	10(13.2)	76	(36.2)
6,001 - 10,000 บาท	50(90.9)	5(9.1)	55	(26.2)
10,000 บาทขึ้นไป	36(92.3)	3(7.2)	39	(18.6)
เฉลี่ย	88.6	11.4	-	100
รวม	186	24	210	

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสถานการณ์เฉพาะช่วงสมัยการเลือกตั้ง มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีความผูกพันทางการเมืองในระดับที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงจึงทำให้ยากต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยสุจริต ดังนั้น เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศเปลี่ยนแปลง มีการฉ้อราษฎร์บังหลวง การไม่พอใจการบริหารงานของรัฐบาล จึงทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีวิจาร์ณญาณในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครเลือกตั้งด้วยตนเองตามปัจจัยแวดล้อมที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัย นั่นคือสมมุติฐานที่ 3 ที่ว่า ความผูกพันทางการเมืองมีผลต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียงของประชาชนจึงได้รับการยอมรับ เมื่อพิจารณาผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีความผูกพันทางการเมืองในระดับที่สูงขึ้น

สรุป

ผลการศึกษาเพื่อพิสูจน์สมมติฐานเกี่ยวกับอิทธิพลหรือความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่อแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์หรืออิทธิพลของวิถีประชาแบบจีนและเชื้อชาติจีนต่อเป้าหมายของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งว่า ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยคำนึงถึงความผูกพันในวิถีประชาแบบจีนและเชื้อชาติจีน ความสัมพันธ์หรืออิทธิพลของสมาคมจีนต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงว่าตัดสินใจเลือกตามความต้องการของสมาคมจีนหรือด้วยความสำนึกของตนเอง และความสัมพันธ์หรืออิทธิพลของความผูกพันทางการเมืองต่อแบบแผนการลงคะแนนเสียง ปรากฏว่าสมมติฐานดังกล่าวถึง 3 สมมติฐานที่ได้กำหนดโดยอาศัยทฤษฎีปัจจัยตัวกำหนดได้รับการยอมรับเพียง 1 สมมติฐานซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. เชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กล่าวคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนสูงมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้สมัครที่มีเชื้อสายจีน และมีความรู้ความเข้าใจในวิถีประชาแบบจีน ในขณะที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความผูกพันในเชื้อชาติและวิถีประชาแบบจีนในระดับปานกลางและระดับต่ำ มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครจากคุณสมบัติเป็นสำคัญมากกว่าความเป็นผู้มีเชื้อสายจีน ดังนั้น วิถีประชาแบบจีนและเชื้อชาติจีนจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครบางกลุ่มเท่านั้น ฉะนั้นจึงยังไม่สามารถยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 ได้
2. องค์กรหรือสมาคมจีนมีอิทธิพลต่อการเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง กล่าวคือ สมาคมจีนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพียงบางกลุ่มเท่านั้น โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุสูง มีการตัดสินใจตามคำแนะนำของสมาคมจีน ส่วนผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครด้วยความสำนึกของตนเอง ฉะนั้นจึงไม่สามารถยอมรับสมมติฐานที่ 2 ได้
3. ด้านความผูกพันทางการเมืองต่อพฤติกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ และความผูกพันทางการเมือง โดยจะมีการตัดสินใจเลือกผู้สมัครไว้ล่วงหน้า และจะพิจารณาจากพรรคและบุคคล ตลอดจนพบว่าปัจจัยด้านสถานการณ์เฉพาะช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งดังกล่าว ฉะนั้นจึงสามารถยอมรับสมมติฐานที่ 3 ได้